

מסורת הש"ס

א [כתיבתו: 3:] 5 זמנים
מט, 6 ו' ויקרא כל,
ד) ויקרא י"א, 1) [נסא]
1) ויקרא כ"ג, 2) [דברים]
כ"ה, 3) ויקרא ז"ט, 4) [ג' ז'
שהרג, 5) וישעיהו 'טו'
סנהדרין לה: 1) 6) ז"ל א"ה

תורה אור השלם

1. ובי יד איש על רעהו
לקרבו בקרבה מעם
מקובלי תקנותיה:
2. לאביו ולאמו לאארו
ולאחוריו לא ישמא אלהו
במקום פי גור אלהיו על
ראשו: במדבר ו' ז
3. לא תבערו אש בכל
משבתים ביום השבת:
שמות לה ג
4. ושמרתם את השבת
כי קדש הוא לכם
מתקליה מות יומת כי
כל העשה בה מלאכה
ונברחה תפוש והוא
מקרב עמיה:
5. ותפוש אשר תאכל
בשר מזבח השלמים
אשר ל' ושמאתו עליו
ונברחה תפוש והוא
מעמיה: ויקרא ז ב
6. ושחת את הפכש
במקום אשר ישחת את
הקטאת ואת העולה
במקום הקדש יהי
בחסות האש והוא
לפחות קדש קדשים
הוא: ויקרא י"ג י

גיליון הש"ס

גמ' לאו לית חמור מיניה.
עין רמזין פרשה יתרו
בפסוק זכור את יום
השבת: תוס' ד"ה לפי ר' יוחנן
דא"כ היה יוצא לידון
בדבר החיים. עין משנות
רש"י ח"א סימן ג:

הגהות הב"ח

א) גמ' אטו פשו דרדח
את: ב) שם בכלל כל
הקדשים הי: ב) שם
הכא נמי ד"א אשת את
בכלל: ד) רש"י א"ה
רציה וכו' היה על גבי
מוצא ועגרתו צדו שנתא
כ"ל: וד"א: ה) תוס'
ד"ה וכו' כרי טרפון
אלה דלא מוקי: ו) ד"ה
תלמוד וכו' בקרבן צבור
כדי כ"ל: וזאת ד' נתמק:

מוסף רש"י

והלא שלמים בכלל כל
הקדשים היו. אמר
אליהם לדומוסם כל איש
אשר יקרב מכל זרעם אל
הקדשים (ויקרא כב) ואל
יקרב ליכא למימר דנגיעה
היא ממש, דנגיעה ליכא
נעילה בשמה, כדגרסין
נתם' מכות (יד) מכלל
קדש לא תגע, והיינו אכלה
ולא נגיעה, והאי יקרב וכו'
מפרש נתם' מעילה (י'
דאיתו נגיעה אלא דבר
המוכשר ליקרב, דאמרין
הם א"ר אלעזר וכו' י'
ונגע שוקו חייב, אם יש
למה נאמר אשר יקרב לומר
שזין חייבין עליו עד
שיוכשר ליקרב, כלומר איתו
חייב על אכלתו משום
טומאה עד שיוכשר ליקרב

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות ז.

ז. פרק ראשון יבמות ז.

רציה דוחה אופס. שאם היה רוצה כהן ורוצה לעבוד עבודה צדקה שלמים ומציתין אותו למוות אלא אי"כ היה עליו (ה) גגו של מוצא ועבודה כדור: שנאמר מעם מוצחי תקחנו נמוס. ולא מעל מוצחי: ומאי או אינו דקאמר. הואיל ומקל וחומר אתיא דדחיה היכי מנינו למימר או קבורה אפי' מלוה. דמאי עבודה מולאחיותו צפ"ק דמגילה (ד ג:) ואינו דוחה את השבת אף אני אביא רציה דלף על פי שדוחה עבודה לא תדחה שבת. והאי להדר אמר או אינו אפילו בשבת שצבת הכי הדר ואמר קבורת מת מלוה גופה תדחה שבת כו': ומת מלוה דסליק אדעתיה נמימר מעיקרא. דהאי דליצטרך ליה קרא משום דאי לא כתביה ה"א אפי' עשה ודחי לא תעשה: מאי או אינו. היכי מני למימר או אינו דלא דחי צמיא מיתא כו' דלא תדחה: אימור דאמרין כו'. היינו להדר ואמר או אינו אלא אפי' צמימת צ"ד לא תמחי לאו דצבת שהרי יש צו כרת: הדר אמר אטו עשה דחיי וכו'. היינו להדר ואמר או אינו אלא אפילו שצבת: לאו לא עשה חמור מיניה. שהרי לוקין עליו: אלא סלקא דעתך. לעיל קאי דאוקיימנא דהא דליצטרך לא תבערו משום דאי לא כמד רחמנא הוה מיימתין צק"ו ולאו משום דלתי עשה ודחי ל"ת דכרת ועליה"י למה לי אלא קד"א כו': שהיה בכלל כי כל אשר יעשה מכל המועדות האלה ונכרתים כלל בכל העריות כרת: ויאל מן הכלל ללמד. שאם אין לה צנים מיימים: בכלל כל הקדשים היו. שכבר כלל כרת צבולין כל איש אשר יקרב מכל זרעם אל הקדשים אשר יקדשו וגו': ולמה יאל. בפסוק זה שני: יאל קדשי צדק הציב. שאם אכלן בטומאת הגוף טמור: למה יאסר. יבמה יבא עליה"י: מי דמי הפס כלל צאיסור וכו'. איכא למימני למה יאסר: הכא פרט בהיסור וכלל צאיסור. ולא להך דרשא דמי דהא צדבר החדש יאל לידון: אלא להך דרשא דבר שהיה בכלל ויאל לידון צדבר החדש: אי אסר יוכל להחזירו. ולהשוותו לכללו ולא להשוות כללו לו: עד שיהיו כלל כסוב. הלא כלל צדבר עליה נמי לא אפי' לן שאר עריות לייבוס: ושטת את הכבש צאשם מזורע כתי: כי כחטאת האשם הוא. כדון חטאתה כן דין אשם זה: שאין ס"ל כחטאת. דהא אשם זה אשם לשחיותו צצפון הלא כבר נאמר צו ושטת את האשם במקום אשר ישחט את הכבש אשר ישחט את החטאת ואם למתן דמים ואכילתו הרי הוא ככל אשמות בכלל וזאת תורת האשם צו את אהרן: לפי שאלא אשם מזורע. מכלל שאר אשמות: לידון צדבר החדש. שאינו בשאר אשמות צצבהן יד וצבהן רגל והואיל ואלא מכללו יוכל לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מוצא ת"ל כו': ושאר חטאות אין טעונות לא חשיב דבר חדש טעון קרוב דבר חדש אלא כשקותר כללו כי הכא דשאר אשמות טעונות כל הדם לגבי מוצא ואשם מזורע נתון ממנו לבהונות ובגון אשמת אשם כל העריות וזו הותרה שקותר כללו אבל מה שחטאת מזורע טעונה נכסים אין ואל"ת צדיש איזוהי מקומן (ב) דכללו גמר מיניה יהיו כל אשמות טעונות מתן צבהונות וילפפו נמי כולוהו עריות מאשמת אח וי"ל דלא גמר מיניה אלא דבר דלא חדש צו כגון שחיתת צפון לעכב אבל לענין חידוש לא גמר מיניה כדפרש"י התם ° דאם כן היה יואל לידון צדבר החדש כיואל צו ללמד על הכלל כולו [ואין זה חידוש]: ת"ל

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציה דוחה אותה. הקשה הר"ר יעקב דאורליני"ש ימא דיו מה רציה אינו דוחה עבודה אלא צבצ ואל תעשה שבת נמי לא תדחה אלא צבצ ואל תעשה וי"ל דאתיא כרצי טרפון דלאמר (צ"ק כה). היכא דליצטרך ק"ו לא אמרינן דיו והוא צפ"ק דלאמר ליה טעם לקיט לרי יומתן צפ"ק דלאמר דיני ממונות (פאהדרין דף לה.) ותהא קבורת מת מלוה דוחה שבת מקל וחומר לא משום דכבר כר"ט אלא (ט) לא מסיק אדעתיה כי היכי דלא מסיק אדעתיה שה"ס צפ"ק נמי שמתו (ברכות דף טו ו) ורצי יומתן דלא מהדר ליה ליש משום דמהדר ליה שפייר טפי רציה תוכיח דאפילו לרצי טרפון ליכא ק"ו ועוד נראה לומר דהכא דיינין הכי ומה עבודה דקילת דמאי שבת רציה וקבורת מת מלוה דחמירא לא כל שכן וצמיה ה"ס חמוריס עבודה דלתי מפייהס צפ"ק ליצד הרגל (צ"ק דף כה. וס) דלאמר רבין לר"ט דיו ולא דיינין ומה שן ורגל דקילי חייבים צרשות הניזק נזק שלם קרן לא כ"ש משום דאי נעביד קל וחומר הכי איכא למפרך טובא דאיכא צפון ורגל וליכא צקרון כגון יעם הנאה להיוקין:

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציה דוחה אותה שנתאמר ימעם מוצחי תקחנו למוות שבת שנדרחת מפני עבודה אינו דין שתהא רציה דוחה אותה ומאי או אינו דקאמר ה"ק קבורת מת מצוה תוכיח שדוחה את העבודה ואין דוחה את השבת הדר אמר קבורת מת מצוה תדחה שבת מק"ו ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת שנתאמר ימעם מוצחי תקחנו למוות שבת שנדרחת מפני עבודה אינו דין שתהא קבורת מת מצוה דוחה אותה ת"ל ° לא תבערו ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא דאתי עשה ודחי ל"ת מאי או אינו דקאמר ה"ק מה אני מוקיים ימחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ מבימת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחי שבת דאתי עשה ודחי ל"ת הדר אמר אימור דאמרין דאתי עשה ודחי לא תעשה לא תעשה גרידא ל"ת שיש בו כרת מי שמעת ליה דדחי הדר אמר אטו עשה (ט) דוחה את ל"ת ° לאו לא תעשה חמור מיניה וקאתי עשה ודחי ליה מה לי חומר א זוטא ומה לי חומר רבה ת"ל לא תבערו זוטא ומה לי יצא מן הכלל ללמד לא ללמוד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יאל דתניא דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו' כיצד והנפש אשר תאכל בשר מוצח השלמים וטומאתו עליו והלא שלמים בכלל (ט) קדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מוצח אף כל קדשי מוצח יצאו קדשי בדיק הבית הכא נמי (ט) הא אשת את בכלל כל העריות היתה ולמה יצתה להקיש אליה ולומר לך מה אשת את שריא אף כל עריות נמי שריין מי דמי התם כלל באיסור ופרט באיסור הכא כלל באיסור ופרט בהיתר הא לא דמי אלא דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש שאי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיהיו צדבר לך הכתוב בפירוש דתניא ° דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה רשאי להחזירו לכללו עד שיהיו צדבר לך הכתוב בפירוש כיצד ° ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא לכהן שאין ת"ל כחטאת האשם ומה ת"ל כחטאת האשם ° לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש בבהן יד ובהן רגל הימנית ייכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מוצח תלמוד

שנתאמר מעם מוצחי. ואפי' אם אין שם כהן אחר ראוי לעבודה שהעבודה נחית וה"ת

דלמא לאו משום דרציה דמאי שבת רציה דוחה אלא משום דגברא הוא דלח חזי כדאמרין (בבב"ב דף צג:) כהן שהרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר ידכס דמים מלאו וכו' עבודה וי"ל דע"כ חזי דחזין מחלל עבודה דמעט מוצחי ולא מעל מוצחי ולא ישא את כפיו חומר צעלמא הוא ועוד דוקא לא ישא את כפיו לפי שהרג צדור ואין קטיגור נעשה סניגור וכדכתיב צהוא קרא וצפרישכס כפיקס"ו: תלמוד ד"א יצא תבערו. ו"ת אמרין לאי צטרך צפיק אחד דיני ממונות (פאהדרין דף לו.) מוצחי המיוחד לי למיפק דרציה דוחה אפילו קרבן צבור תיפוק ליה מדאצטרך לא תבערו לאפוקי מק"ו ש"מ דרציה דוחה אפי' קרבן צבור דדחי שבת דאי קרבן יחד א"כ ליכא קל וחומר וי"ל דאי לא דכתיב מוצחי קרא מוצחי צקרבן צבור (ט) כדדי לדרוש לא תבערו לאפוקי מק"ו אלא הוה מוקמינן קרא צקרבן יחד ולא תבערו הוה דרשינן ע"כ לשום דרשא אחריני (ט) אי"נ השתא דכמד לא תבערו הוה מוקמינן קרא צקרבן יחד מק"ו דלצי דלאמר צפ"ק אחד דיני ממונות (שם דף לה:) השתא דאמרתי אין רציה דוחה שבת אין רציה דוחה עבודה מק"ו ומה שבת דוחה אותה כו': פ"י שיצא אשם מזורע ע"כ נשאר הכלל (ובח"ט סו). לפי שיצא אשם מצורע. מכלל זאת

מזורע ע"כ נשאר הכלל (ובח"ט סו). לפי שיצא אשם מצורע. מכלל זאת וזאת תורת האשם, דהוה כמד צבולוה ואת דמו חזוק על המוצח (סו).

עין משפט גר מצוה

כא ב מיי פ"ד מהל מחסרי כפרה ה"ל צ:

תוספות ישנים

מה לי חומר רבה מה לי חומר א זוטא. חספה דהקבורה הפסוקת מלמעלה לעיל (דף ג:) אמרינן דאי לא קרא אמרינן מבעבא לא דחי והשתא משמע אפיכא. ועיין ד"א מה קאמר לגבי היכא אשכחין דדחי דאצטרך (ט) אלא לאצטרך וטרי אלא לאצטרך למה מאלצטרך עליה דאי לא יעליה ה"א דדחי דמה לי חומר רבה מה לי חומר א זוטא. הוה לא קשה כ"כ דהאי משא ומתן אית כי אם למאי דסליק אדעתיה מעיקרא. אכן דוחק הוא דמ"מ משמע שהקבורה מעלת ז"כ הדר קושיין ליתביה. ונראה דה"ס ממילא דעליה להיטריא וילף מיה צעלמא דדחי ל"ת שיש צו כרת דהיינו נמוס דאמר כהן עליה ונאמר להלן עליה מה להלן עושה אף כהן עושה וקאמר רחמנא יבמה יבא עליה ומינה צעלמא דמ"ל חומר רבה מ"ל חומר א קולתו אחר [מ"ל] לא קולתו חו אמר [מ"ל] לא תבערו וכו' נאמר ע"כ עליה לאצטרך דאי עליה להיטריא אפ"כ אצטרך עליה תיפוק לי מלא תבערו דמשמע ה"א צעלמא דחי אלא דחי מדאצטרך עליה ש"מ לאצטרך הוא. ו"ת אימא אפיכא דודאי עליה דמ"מ יליף מעליה דדחי כמד רחמנא לא תבערו דלא דחי. וי"ל דאפי' עליה להיטריא לא אצטרך לא תבערו דהא אין לנו ללמוד דבעבא שהיא מיתת צ"ד מחלות אשה ומאשמת אה שזין צה רב אפיקורא כהן. אבל השתא כי כמד עליה דדחי אמרינן ליה להיטריא לא אצטרך דאי עליה יליף מלא תבערו דמשמע ה"א צעלמא דחי דודאי כל דבר שיש צו כרת נוכל למיפק מבי"ש דמתת צ"ד.

א) ה"ל אצטרך למתא עליה דאי לא עליה כו'.